

спритності, на нашу думку, слід вважати достатньо інформативними.

Таким чином, в результаті проведених досліджень можна констатувати, що спритність і гнучкість являються важливою складовою підготовленості футболістів, від яких залежить урівень реалізації техніки.

Наведені дані дають підстави для вдосконалення системи спеціальної фізичної підготовки футболістів. Для реалізації цього напрямку необхідно оцінити нормативне значення і виділити компоненти спритності і гнучкості, розвиток яких є пріоритетним для підвищення технічних дій згідно вимог сучасного футболу.

Висновки

1. Результати дослідження дозволяють рекомендувати для практичного використання наступні способи контролю спритності, специфічної для футбольної діяльності:

- метод експериментальних оцінок за спеціально визначеними критеріями;
- метод визначення неспецифічних показників;
- метод контролю показників спритності, які реєструються безпосередньо під час гри;

2. Комплексне тестування спритності показало, що у відносно простих і звичних завданнях міжіндивідуальна варіативність результатів невелика. Із збільшенням складності вона зростає, а в завданнях, що вимагають максимального виявлення спритності, або в тих рухових актах, що практично вперше виконуються, - спостерігається найбільша міжіндивідуальна варіативність. Особливо показовими в цьому відношенні є тести на між'язову диференціювання і часові характеристики помилок, які мають місце під час виконання складних за координацією рухів, а також удари по воротах.

3. Висококваліфіковані футболісти мають перевагу, в основному, в спеціфічних тестах, але у завданнях з максимальним неспецифічним характером спритності вплив високої спортивної кваліфікації стає менш вираженим.

Перспективним напрямком досліджень є проведення факторного аналізу та виділення на цій основі провідних компонентів координаційних можливостей футболістів, на основі врахування спритності і гнучкості. Це дозволить уточнити спеціалізовану спрямованість спеціальної техніко-тактичної підготовки, сфокусувати її на підвищення специфічних для футболу сторін підготовленості.

Література

1. Акрамов Р.А. Исследование методов отбора перспективных юных футболистов: автореф. дисс. на соискание научн. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры» / Р.А. Акрамов. - М.: ВНИИФК, 1977. - 23 с.
2. Бойченко Б.Ф. Возрастная динамика физических качеств и технико-тактического мастерства в связи с совершенствованием системы отбора юных футболистов: автореф. дисс. на соискание научн. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры» / Б.Ф. Бойченко К. - 1986. - 22 с.
3. Витковский З. Координационные способности в футболе: диагностика, структура, онтогенез / З. Витковский, В. Лях // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. - М., 2006. - №4. - С. 28-31.
4. Высочин Ю.В. Факторы, лимитирующие прогресс спортивных результатов и квалификации футболистов / Ю.В. Высочин, Ю.П. Денисенко // Теория и практика физ. культуры. - 2001. - №2. - С. 17-21.
5. Голомазов С.В. Футбол: теоретические основы совершенствования точности действий с мячом / С.В. Голомазов, В.Г. Чирва. - М.: СпортАкадемПресс, 1998. - 99 с.
6. Золотарев А.П. Возрастная динамика ловкости и техники владения мячом в условиях скоростных передвижений у юных футболистов: автореф. дисс. на соискание научн. степ. канд. пед. наук / А.П. Золотарев. - М., 1987. - 21 с.
7. Asmus S. Koordinative Fähigkeiten die Basis für den Fußball / S. Asmus // Fußballtraining. - Teil I. - 1997. - S. 85-90.
8. Blume D. Koordinative Fähigkeiten und Beweglichkeit / D. Blume, K. Mainel, U. Schnabel. - Bewegungswissenschaften - Sportmotorik., 1987. - S. 206-236.
9. Ljach W. Przygotowanie koordynacyjne w grach sportowych / W. Ljach // W: Science in Sport Team Games. Red. J. - Bergier, 1995. - P. 70-72.
10. Lees A.A. Biomechanics of soccer – a review / A.A. Lees, L. Nolan // J. of Sport Sciences. - 1998. - №16. - P. 211-234.
11. Ulatowski, T. Praktyka sportu / T. Ulatowski. - Warszawa, 1996. - 163 s.
12. Zimmermann K. Wesentliche koordinative Fähigkeiten für Sportspiele / K. Zimmermann // Theorie und Praxis der Körperkultur. - 1982. - №6. - P. 24-26

Бондаренко В. В.

Національна академія внутрішніх справ

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Проведено аналіз керівних документів, що регламентують специфіку професійного навчання працівників Національної поліції України. Висвітлено складові системи професійного навчання працівників правоохоронних органів. З'ясовано особливості первинної професійної підготовки вперше прийнятих працівників на службу в поліцію, підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломної освіти та службової підготовки працівників.

Ключові слова: професійне навчання, Національна поліція, підвищення кваліфікації, службова підготовка.

Бондаренко В. В. Система профессионального обучения работников Национальной полиции Украины.

Проведен анализ руководящих документов, регламентирующих специфику профессионального обучения работников

Национальной полиции Украины. Освещены составляющие системы профессионального обучения работников правоохранительных органов. Выявлены особенности первичной профессиональной подготовки впервые принятых работников на службу в полицию, подготовки в высших учебных заведениях со специфическими условиями обучения, последипломного образования и служебной подготовки сотрудников.

Ключевые слова: профессиональное обучение, Национальная полиция, повышение квалификации, служебная подготовка.

Bondarenko V.V. System of professional training of the National Police of Ukraine. The analysis of the regulations governing the features of professional training of the National Police of Ukraine. Found that the system of professional training of law enforcement officials include initial training, training in higher education with specific terms of training, continuing education and staff training officer.

Determined that the initial training required to take the person who first decided to serve in the police. The purpose of the initial training - to form students in the special skills needed to perform police powers, including the ability for storing, carrying, and use of firearms. Found that police training in higher education with specific learning environment is based on education contract concluded between the institution, the relevant police authority and a person who qualifies. By referred postgraduate education specialization, retrained, certification training. Determined that police officers are required to undergo training in the relevant direction of performance at least once every three years or appointed to a senior position.

An important part of professional training of police officer training is aimed at consolidating and updating the necessary knowledge and skills considering the situation, the specific profile and its operational performance. The main tasks of official training include increased knowledge, skills and competencies of police to ensure their ability to perform tasks for the protection of human rights, combating crime, maintaining public (public) order and security; study of regulations governing the activities of the National Police of Ukraine; improving the leadership of bodies (institutions, agencies) police police management skills.

Found partly solve the problem of professional training of the police can be by improving program content initial training and the rational organization of teaching in the system of official training.

Keywords: vocational training, National Police, training, service training.

Постановка проблеми. Постійне удосконалення новітніх інформаційних технологій, розвиток засобів виробництва та зміни законодавчої бази підвищують вимоги до підготовленості фахівців будь якого профілю. Ефективність професійної діяльності працівників визначається не лише початковим рівнем знань, умінь та навичок, а також їх закріпленням та поглибленням у процесі діяльності. Оновлення та розширення спеціальних фахових знань відбувається у процесі професійного навчання. Мета будь-якого професійного навчання полягає у підвищенні рівня професійної підготовленості працівників підприємства, організації чи установи, формування у них високого професіоналізму, майстерності, сучасного мислення, вміння працювати в нових умовах і забезпечувати на цій основі високу продуктивну працю й ефективну зайнятість [1].

Специфіка службової діяльності працівників Національної поліції України відзначається підвищеною складністю, частими конфліктними ситуаціями, напруженим графіком роботи та пов'язана з постійним збільшенням обсягу службової інформації. Це вимагає постійного розширення набутих знань, удосконалення спеціальних рухових умінь та навичок, розвитку фізичних якостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що удосконаленню професійної підготовки працівників правоохоронних органів присвячено роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних учених: С. А. Антоненка, В. Г. Антонова, М. І. Ануфрієва, О. М. Бандурка, І. П. Закорка, О. А. Зарічанського, О. О. Євдокімова, В. І. Пліска, В. В. Сокурєнка, Г. Х. Яворської та інших. Автори відзначають, що пройшовши курс підготовки працівники, в більшості випадків, не готові до ефективного виконання службових обов'язків.

Низка науковців та спеціалістів-практиків надають рекомендації стосовно удосконалення програм первинної професійної підготовки вперше прийнятих працівників на службу в поліцію, змісту курсів післядипломної освіти працівників, методик підготовки курсантів та слухачів у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання [5 – 12].

На думку М. М. Долгополової [5] підвищення інтелектуального рівня, мотиваційної правосвідомості суб'єктів, які проходять первинну професійну підготовку для роботи в поліції, є одним з головних напрямів формування професійно підготовленого працівника. Авторка переконана, що становлення та розвиток професійних якостей поліцейського залежить насамперед від рівня початкової підготовки, яка займає центральне місце у структурі професійної підготовки працівників Національної поліції України.

Проводячи дослідження О. О. Новіков зазначає, що правильний вибір форм та методів навчання під час підвищення кваліфікації працівників є основою формування професійної компетентності спеціалістів певної галузі [6].

Аналіз спеціальної літератури доводить, що існують проблеми в професійній підготовленості працівників правоохоронних органів. Детальне дослідження та аналіз складових професійного навчання поліцейських дозволить виявити шляхи їх вирішення.

Мета роботи. Дослідити специфіку професійного навчання працівників Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійне навчання працівників Національної поліції України забезпечує розширення набутих знань, удосконалення сформованих умінь та навичок у процесі спеціалізованої підготовки. Відповідно до статті 72 закону України «Про Національну поліцію» [] система професійного навчання поліцейських (рис. 1) складається з: первинної професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; післядипломної освіти; службової підготовки.

Керівними документами [2, 3] визначено, що поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліцію, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку. **Первинна професійна підготовка** – це процес формування у слухачів спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, у тому числі формування умінь щодо зберігання, носіння, застосування і використання вогнепальної зброї [3]. Навчання здійснюється відповідно до положення [2], яке визначає порядок і умови проходження курсу підготовки.

Освоєння курсу відбувається відповідно до розробленої професійної програми підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліцію на визначені посади (інспекторів патрульної поліції, слідчих, оперуповноважених карного розшуку та інших). Програма регламентує перелік навчальних дисциплін та відповідних тем, що є обов'язковими для вивчення, їх зміст, обсяг, мету навчання, форми підсумкового контролю.

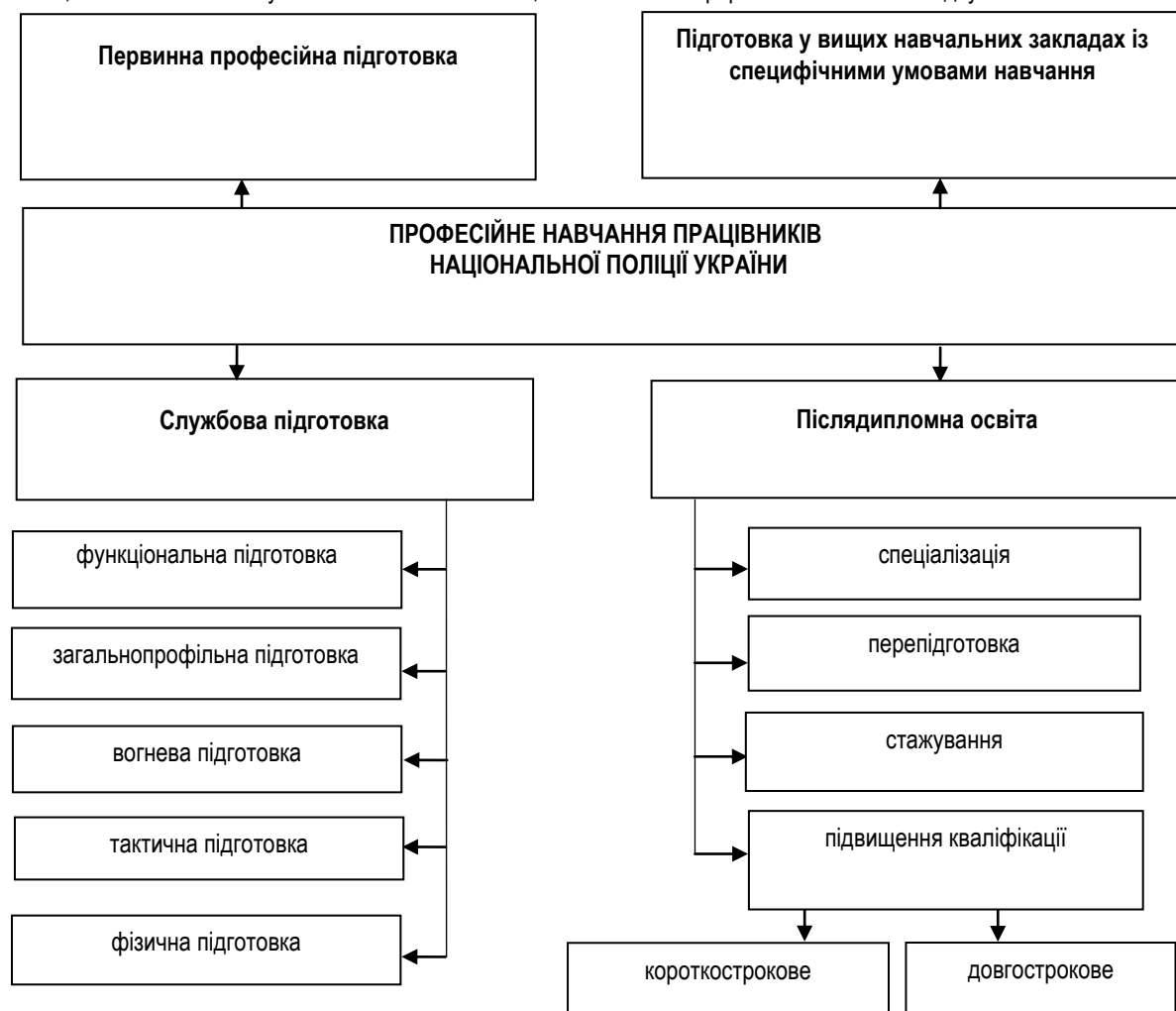

Рис 1. Складові професійного навчання працівників Національної поліції України

Термін курсу первинної професійної підготовки становить 80 навчальних днів (4 місяці), загальний фонд навчального часу – 732 години. Типовим навчальним планом передбачено низку дисциплін, які складають нормативну та варіативну частини.

Нормативна частина спільна для слухачів усіх підрозділів поліції та відповідно до державного стандарту складається із трьох розділів: загальнопрофесійна підготовка (86 годин); професійно-теоретична підготовка (134 години); професійно-практична підготовка (236 годин).

Фонд навчального часу нормативної частини складає 472 години – із них 456 годин навчальних занять. Кожна навчальна дисципліна передбачає як теоретичні (лекції), так і практичні заняття. Варіативна частина специфічна для кожного напряму підготовки, але загальний фонд навчального часу однаковий і становить 260 годин.

Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання проводиться на підставі контракту про здобуття освіти, який укладається між навчальним закладом, відповідним органом поліції та особою, яка навчається [3]. Вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання проводять підготовку здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук. Термін навчання здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра складає 4 роки.

Навчальним планом підготовки з галузі знань «Право» (0304) за спеціальністю «Правознавство» (6.030401) (на

прикладі набору 2015 року в НАВС) передбачено, що загальний фонд навчального часу нормативної частини становить 2130 годин аудиторних занять та 2370 годин самостійної роботи. Обсяг часу варіативної (вибіркової) частини для всіх спеціалізацій (слідчі, оперативно-розшукова, експертно-криміналістична) однаковий – 1290 аудиторних годин та 1410 годин самостійної роботи. Загальний фонд навчального часу за весь термін навчання – 3420 аудиторних годин та 3780 годин самостійної роботи, що загалом становить 7200 годин. (240 кредитів ECTS).

Післядипломна освіта поліцейських здійснюється на загальних засадах, визначених Законом України «Про вищу освіту» [1], з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про Національну поліцію» []. Післядипломна освіта – це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

Післядипломна освіта поліцейських може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в навчальних закладах, у тому числі на договірних умовах. Законом України «Про Національну поліцію» [3] визначено, що працівники поліції зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності не рідше одного разу на три роки або при призначенні на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана. Слід відзначити, що післядипломна освіта працівників Національної поліції України складається із спеціалізації, перепідготовки, стажування, підвищення кваліфікації.

Спеціалізація – профільна спеціалізована підготовка, що проводиться з метою набуття особою здатності виконувати окремі завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності, якою він уже володіє. Спеціалізація здійснюється у відповідних навчальних закладах за професійним спрямуванням виробничої діяльності працівника без присвоєння кваліфікації та зміни освітньо-кваліфікаційного рівня. Тривалість спеціалізації становить не менше 500 годин, після завершення якої працівникові видається відповідний диплом.

Перепідготовка – це професійне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією працівниками, які здобули первинну професійну підготовку. Перепідготовка проводиться задля навчання робітників, що вивільнюються у зв'язку з перепрофілюванням чи реорганізацією підприємства тощо; задля розширення їх професійного профілю; якщо потрібно змінити професію через брак роботи, що відповідає професії робітника, або в разі втраченої здатності виконувати роботу за попередньою професією.

Стажування здійснюється з метою формування і закріплення на практиці професійних компетентностей, здобутих у результаті теоретичної підготовки, щодо виконання завдань і обов'язків на займаній посаді або посаді вищого рівня, засвоєння вітчизняного та зарубіжного досвіду, формування особистісних якостей для виконання професійних завдань на новому, більш високому якісному рівні в межах певної спеціальності. Строк стажування працівників визначається закладом-замовником з урахуванням обсягу годин навчальної програми, її мети та завдання за погодженням з керівником закладу-виконавця і становить не більше 32 національних кредитів (48 кредитів ECTS). Тривалість стажування залежить від мети й виробничої потреби та становить не більше 10 місяців. Після закінчення стажування працівникові видається довідка довільної форми [1].

Підвищення кваліфікації є досить поширеною формою професійного навчання, оскільки вона є дешевшою, цілеспрямованою, менш тривалою, ніж нова підготовка. Підвищення кваліфікації – це підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і умінь у межах професійної діяльності або галузі знань.

Виділяють довгострокове та короткострокове підвищення кваліфікації [1]. Навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації спрямоване на оволодіння, оновлення та поглиблення працівниками спеціальних фахових, науково-методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних, правових, економічних та управлінських компетентностей, у тому числі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду, що сприяє якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків, розширенню їх компетенції тощо. Строк довгострокового підвищення кваліфікації за обсягом годин навчальної програми становить не менше 108 академічних годин (два національних кредити або три кредити ECTS): 72 години аудиторних і 36 годин самостійної навчальної роботи або в іншому співвідношенні в межах від однієї третини до двох третин загального обсягу академічних годин. Завершення навчання працівників засвідчує підсумковий контроль і відповідний документ про післядипломну освіту.

Навчання за програмами короткострокового підвищення кваліфікації – семінарів, семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тренінгів, тренінгів, вебінарів, «круглих столів» тощо, передбачає комплексне вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, науки, педагогіки, відповідних нормативно-правових актів, вітчизняного та зарубіжного досвіду, підвищення рівня професійної культури. Строк короткострокового підвищення кваліфікації за обсягом годин навчальної програми становить менше 108 академічних годин (один національний кредит або два кредити ECTS) з розподілом загального обсягу годин на аудиторну і самостійну навчальну роботу.

Службова підготовка – системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності [4].

Основними завданнями службової підготовки є:

- підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських з метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки;
- вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України;
- удосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими.

Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України [4] передбачено наступні види службової підготовки: функціональна підготовка, загальнопрофільна підготовка, вогнева підготовка, тактична підготовка, фізична підготовка. *Функціональна підготовка* спрямована на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків. *Загальнопрофільна підготовка* передбачає набуття і вдосконалення поліцейським умінь та навичок практичного застосування теоретичних знань щодо формування готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань. До складу загальнопрофільної підготовки входять: безпека життєдіяльності та домедична підготовка. *Тактична підготовка* спрямована на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику. *Вогнева підготовка* передбачає вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо. Метою *фізичної підготовки* є формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності. Складовими фізичної підготовки є загальна фізична підготовка та тактика самозахисту та особистої безпеки.

Керівним документом [4] передбачено наступні форми службової підготовки: *навчальні заняття* в групах за місцем служби; *навчальні збори* (передбачають підвищення професійної готовності працівників до виконання службових завдань, що проводиться на базі тренінгового центру або закладу, установи); *самостійне навчання* (проводиться впродовж усього строку служби поліцейського з метою безперервного, систематичного поповнення та поглиблення знань, умінь і навичок, необхідних для успішного виконання службових завдань). Контроль за рівнем службової підготовленості поліцейських здійснюється під час: призначення працівника на вищу посаду, інструктажу перед заступанням на службу, проведення навчального (контрольно-перевірочного) заняття, здачі заліків за підсумками проходження навчально-перевірочного збору, закріплення вогнепальної зброї; проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової та підсумкової перевірок.

Висновки. На підставі здійснених досліджень, слід відзначити, що частково вирішити проблему професійної підготовленості працівників поліції можна за рахунок удосконалення змісту програм первинної професійної підготовки та раціональної організації навчання у системі службової підготовки.

Перспективи подальших досліджень. Передбачається провести анкетування працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України з метою визначення ефективності проведення занять у системі службової підготовки та можливих шляхів її удосконалення.

Література

1. Про вищу освіту : Закон України. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 100 с.
2. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції : наказ МВС України від 16.02.2016 р. № 105.
3. Про Національну поліцію : Закон України. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 104 с.
4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 року № 50.
5. Долгополова М. М. Окремі питання професійної підготовки поліцейських / І. С. Кравченко / М. М. Долгополова // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ – 2016. – С. 178 – 180.
6. Новиков А. А. Повышение квалификации как основа роста профессиональной компетентности / А. А. Новиков // Международная научно-методическая конференция – Актуальные проблемы практического обучения : сборник научных трудов. – Могилев : Могилев. институт МВД, 2014. – С. 210 – 211.
7. Brutscher B. Waffen und Einsatzmunition der Polizei / von B. Brutscher, C. Baum. – Auflage. – Hilden – 1998. – 360 S.
8. Internationale Polizei Taktiken und Ausbildungen / von B. Siegfried, F. Hübner. – Auflage. – Stuttgart, 1995. – 238 S.
9. Nieuwenhuys A. Oudejans R.R.D. Effects of anxiety on handgun shooting behavior of police officers: a pilot study. *Anxiety, Stress&Coping*. 2010, vol. 23, pp. 225 – 233.
10. Taschenmacher R. Dienst – und Einsatzlehre – Ergänzungsband NW – Leitfaden für Theorie und Praxis / von R. Taschenmacher. – 8 Auflage. – 1995. – 212 S.
11. Ministry of the Interior and Administration – Poland Official website of the Polish Ministry of the Interior and Administration. – 2011. P. 15.
12. Superko R. H. Effects of a Mandatory Health Screen and Physical Maintenance Program for Law Enforcement Officers / R. H. Superko, E. Bernauer, J. Vars. // *The Physician and Sports Medicine*. – 1988. – №16 (9). – P. 99 – 109.

Гармаш А.Г.

Харьковская государственная академия физической культуры

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ АНТРОПОМЕТРИЧНИХ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ОЗДОРОВЧИМ ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ФІТНЕСОМ НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ ЕКСПЕРИМЕНТУ

В статті представлені результати першого етапу досліджень, основних антропометричних та функціональних показників жінок першого зрілого віку, які займаються різними видами оздоровчого функціонального фітнесу.

Ключові слова: жінки першого зрілого віку, антропометричні показники, функціональний стан, оздоровчий фітнес.